

Theory of Mind in kinderen met een TOS

Carolien Rieffe
Neeltje van den Bedem

Rosanne van der Zee
Karin Wiefferink

Theory of Mind

relatie 'mind' - wereld

Stap 1

Wat we denken, willen, voelen, verwachten... bepaalt ons handelen

Stap 2

Kunnen we ander begrijpen vanuit diens *denken, willen, voelen...?*

**96 kinderen
met TOS**

**147 controle
kinderen**

- 3 jaar, 6 maanden
- Range 28 – 57 maanden
- Jongens ; meisjes - 80 ; 20

Theory of Mind

```
graph BT; Intentions --> TheoryOfMind[Theory of Mind]; Desires --> TheoryOfMind; Beliefs --> TheoryOfMind;
```

Intentions

Desires

Beliefs

`The world has to fit the mind`

Searle (1983)

⇒ intenties

`Ik wil een doel bereiken`

⇒ desires

`ik heb een wens, verlangen`

Intenties van anderen

1. Joint attention, wijzen

TOS < Controle

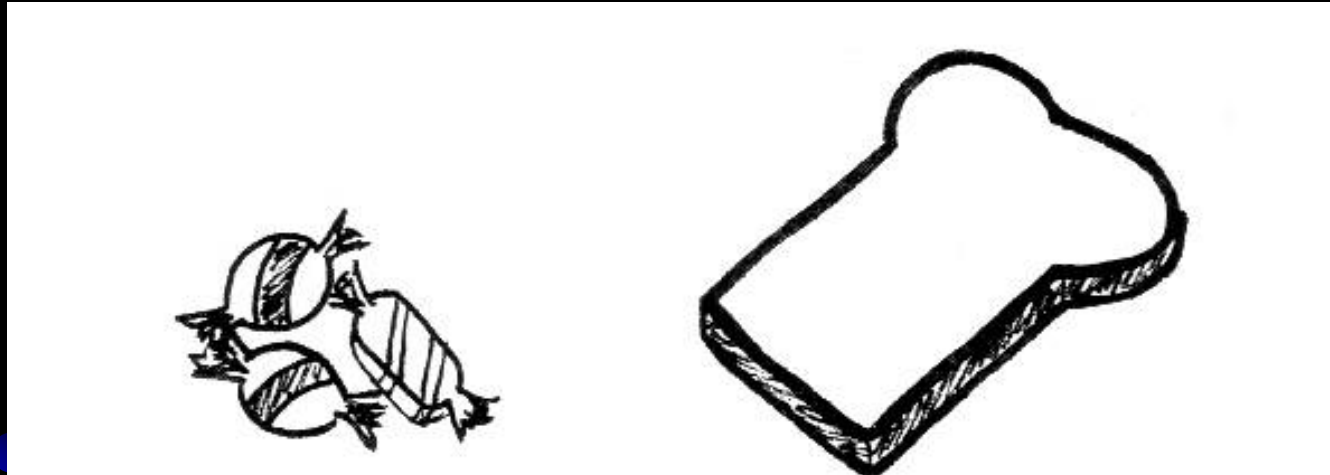
2. Joint attention, vragen voorwerp

TOS = Controle

3. Onafgemaakte actie voorwerp

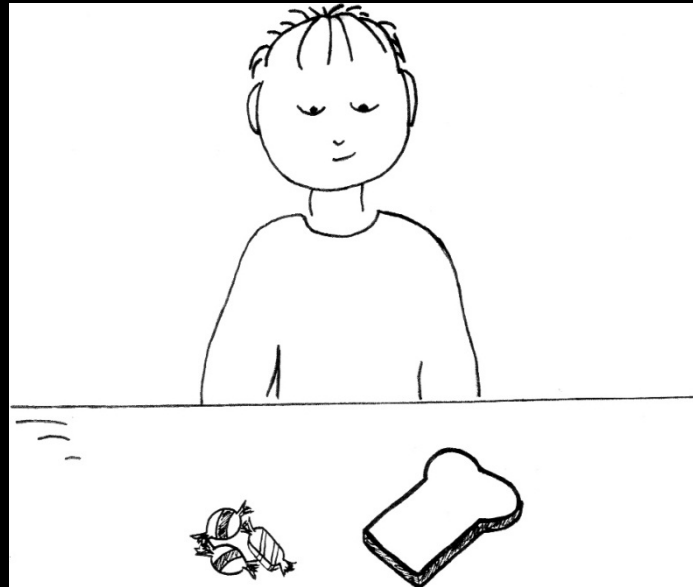
TOS = Controle

Desires van anderen

Dit is snoep. Dit is boterham.
Wat vind jij het lekkerst?

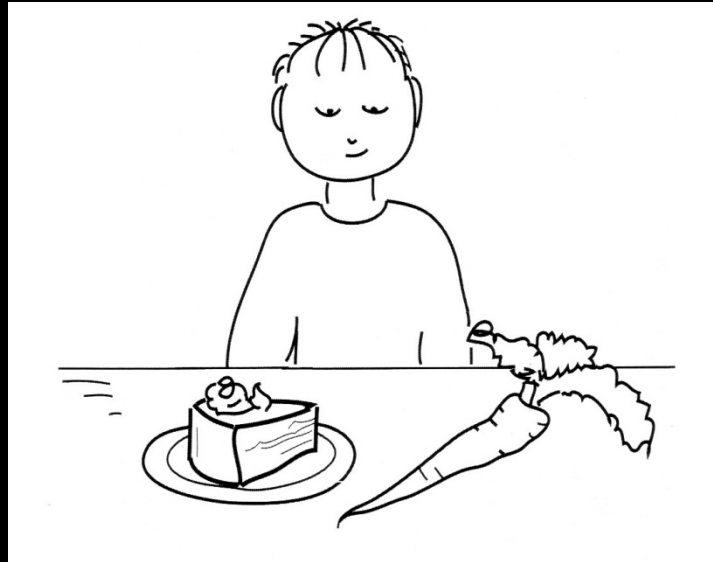
Zelfde voorkeur (desire)

Jongen vindt xx ook lekker. Jongen vindt xx vies.
Wat kiest jongen?

TOS < Controle

Andere voorkeur (desire)

Jongen vindt xx niet lekker. Jongen vindt xx vies.

Wat kiest jongen?

TOS < Controle

`The mind has to fit the world`

Searle (1983)

⇒ Beliefs

‘De chocolade ligt in groene kastje’

‘Het speelgoed ligt in bakfiets’

TOS < Controle; Ook in pubers!

Samenhang Taal / Leeftijd

	TOS	Controle
1. Joint attention	-	-
3. Afmaken actie	-	- / L
4. Desires zelfde	-	T / L
Desires ander	T	T / L
5. Beliefs	-	- / L

Conclusies

Samenhang met

- taal (alleen desire taak)
- leeftijd (alleen controle grp)

• Verschil op taken

- met gedeelde aandacht
- waar taal een rol speelt /
meer geavanceerde taken

Research team

Carolien Rieffe
Lizet Ketelaar
Neeltje vd Bedem
Evelien Broekhof
Maartje Kouwenberg
Lucinda Pouw

Karin Wiefferink
Rosanne vd Zee
Bernadette Vermeij
Meinou de Vries
Evelien Dirks
Sigrid Kok

Funded by

Johan Frijns
Anouk Netten
Stephanie Theunissen
Wim Soede
Jeroen Briaire

Lex Stockmann
Annette v Zijp
Petra Spuijbroek

Programmaad
Auditief-Communicatief

Petra v Alphen
Jet Isarin

